

Lesgeven in het speciaal onderwijs

Een kijkje in de gymzaal van Simone Tang

In deze artikelenreeks nemen Christa Rietberg en Anna-Maria van Dillen van het KVLO-team Speciaal Onderwijs een kijkje bij vakcollega's die werken in de verschillende typen speciaal onderwijs. Wat drijft hen en welke issues spelen in dit werk? In het eerste artikel gaan ze naar een cluster 3-school. Cluster 3 zijn scholen voor zeer moeilijk lerende kinderen (zmlk), kinderen met een ernstige meervoudige beperking (EMB), kinderen die langdurig ziek zijn en kinderen met fysieke beperkingen. | **Tekst** Christa Rietberg en Anna-Maria van Dillen

De leerlingen die hier op school zitten hebben vaak te maken met meervoudige beperkingen. Ik kan enorm puzzelen en zoeken om voor iedere leerling een betekenisvolle bijdrage te leveren in hun beweegontwikkeling. Je draait nooit gewoon je lesje af, je bent altijd bezig met ontwikkeling en de uitdaging is om steeds weer iets toe te voegen. Elke les is anders zowel qua gedrag als op motorisch niveau, het is altijd kijken wat leerlingen nodig hebben en je beweegaanbod passend te maken." Simone neemt ons mee naar de berging die uitpuilt met allerlei materiaal. De volgende vraag ligt dan ook voor de hand.

Wat heb jij nodig om goed bewegingsonderwijs te geven aan je doelgroep?

"Om goed bewegingsonderwijs te kunnen bieden heb je in eerste instantie goed en genoeg materiaal nodig. Daarom ziet het er hier ook zo volgepropt en rommelig uit. Door de verschillende beperkingen van de leerlingen is het nodig om je arrangementen steeds opnieuw passend te maken. Zo hebben we voor onze rolstoelleerlingen een rolstoelbaan inclusief rolstoelwipwap. Gelukkig krijgen we elk jaar budget van de school om materiaal te kopen en wisselen we met beide locaties steeds materialen uit. Je gebruikt materialen soms ook maar een enkele periode. Verder zijn we altijd op zoek naar subsidies en samenwerkingspartners. We hebben vorig jaar sportrolstoelen via Cruyff Foundation ontvangen, hoe gaaf is dat?"

Ondertussen staat Simone al breed grijnzend bij de schommels. We zien meerdere aangepaste schommels liggen zoals een kuipschommel met

Inleiding

We parkeren de auto net voor schooltijd op het parkeerterrein van so-locatie Olivijn en vso-locatie Aventurijn in Almere. Voor beide schoolgebouwen staat het vol met taxibusjes waar leerlingen arriveren voor hun schooldag. Simone komt ons al met een grote glimlach tegemoet. Onderweg wordt ze door veel leerlingen aangesproken. Simone neemt voor elke leerling de tijd, luistert, deelt veelvuldig high fives uit en bewondert een nieuwe elektrische rolstoel van een van de leerlingen die uitgebreid laat zien wat er allemaal mee kan. Voordat we met Simone gesproken hebben zien we al meteen de betrokkenheid van haar. Op de so-school bevindt zich een interne gymzaal en op de vso-locatie twee interne gymzalen. We lopen samen naar de gymzaal op de so-locatie van Olivijn en vallen met de deur in huis met de eerste vraag:

Wat drijft je om te werken in het speciaal onderwijs?

"Ik vind het allerbelangrijkste dat elk kind met plezier naar de gymlessen komt. Dat lijkt een dooddoener, maar om dit te bereiken ben ik altijd op zoek om elke leerling een succeservaring mee te geven en met een klas in cluster 3 vraagt dat per definitie om maatwerk.

harnas. Verder geeft ze aan veel zacht materiaal te gebruiken, zoals airtracks en gymblokken. "Deze kan je gebruiken om overheen te klimmen of springen, of als vertrekvlak voor zwaaiactiviteiten."

Dan neemt Simone ons nog mee de gymzaal in en wijst trots naar een soort glijbaan. "Kijk dit is een rollerbaan als glijbaan, dit is een groot succes onder de leerlingen. Ik denk omdat het zoveel zintuigen tegelijk bij onze doelgroep stimuleert."

Hoe zorg je dan ook nog voor doorlopende leerlijnen als er zoveel maatwerk nodig is?

"Het lijkt alsof we maar wat doen, maar niets is minder waar. Als vakgroep hebben we een jaarplanning gebaseerd op de twaalf leerlijnen passend bij de verschillen in motorische mogelijkheden van de leerlingen. Dit is onze rode draad en daarbinnen passen we activiteiten aan. We onderscheiden grofweg EMB, ZML en rolstoelers. Deze drie doelgroepen hebben allemaal hun eigen specifieke aanpassingen nodig. Naast onze jaarplanning werken we sinds een jaar met VolgMij Speciaal. Dit is een leerlingvolgsysteem dat gemaakt is voor het speciaal onderwijs. We kunnen leerlingen op een zo objectieve wijze volgen tijdens hun hele schoolcarrière. Zo laten we de hele week de arrangementen staan. Dit geeft rust voor de kinderen en vakcollega's. Door dezelfde aanpak, regels en arrangementen weten de leerlingen waar ze aan toe zijn."

Werken jullie ook samen met andere partners?

"Zeker, onze samenwerkingspartners zijn ook nodig om goed bewegingsonderwijs te geven. We werken samen met de fysiotherapeuten en ergotherapeuten

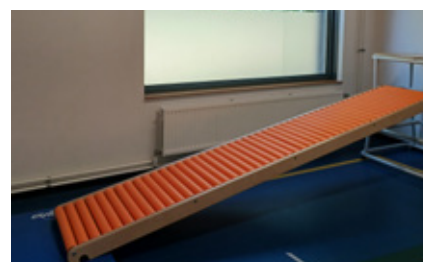

van het revalidatiecentrum dat in de school zit. Daarnaast hebben we ook veel samenwerkingspartners in de stad, waarmee we een naschools sportaanbod hebben gecreëerd, zoals judo en extra gym na schooltijd. Waar we ook heel trots op zijn, is de eigen sportclub die we hebben opgericht met samenwerkingspartners speciaal voor kinderen en volwassenen met een ernstig meervoudige beperking. We bleven er tegenaan lopen dat er voor deze doelgroep geen passend sportaanbod was, dus hebben we dit samen met partners zelf opgezet met sportclub MOVE als resultaat."

Naast MOVE heeft de vakgroep in samenwerking met gemeente Almere een naschools sportaanbod, AKT genaamd, opgezet. Dit was al mogelijk voor alle reguliere scholen en nu ook voor het speciaal onderwijs.

Jullie bieden ook zwemonderwijs aan, klopt dat?

Simone vertelt trots dat alle leerlingen vanaf de middenbouw zwemmen, ook wel bewegingsonderwijs in het water. Het zwembad zit aan de overkant op hetzelfde terrein als de scholen. Dit huren ze. Volgens Simone is dit een enorm waardevolle toevoeging aan de gymlessen. Het draagt bij in het zwemvertrouwen dat leerlingen hebben/krijgen in hun lichaam. Samen met gemeente Almere en het plaatselijke zwembad maken we het ook het mogelijk om af te zwemmen voor het A-diploma. Dankzij een financiering vanuit de gemeente lukt het jaarlijks zo'n vijftien leerlingen af te laten zwemmen die het in een andere setting niet is gelukt om een diploma te halen. De omstandigheden die de vakgroep kan creëren met de kennis die zij heeft binnen deze doelgroep, maakt het mogelijk dat deze leerlingen toch een diploma halen. Simone besluit haar drijfveren met: "Hoe gaaf is het dat deze kinderen net als alle andere kinderen ook een zwemdiploma kunnen halen met wat extra hulp van ons! Ik voel echt dat we dat verschil kunnen maken met ons vak, kinderen zelfstandiger kunnen maken hier in cluster 3. Een dag is nooit hetzelfde, we maken echt het verschil door een passend aanbod en dat maakt het werken in het onderwijs op deze scholen

voor mij echt de allerleukste baan die er is!" Ze eindigt met de vraag of wij nog een baan zoeken. Helaas is er bij hen ook een tekort aan vakleerkrachten en zoeken ze bevlogen collega's. ●

Contact

anna-maria.vandillen@kvlo.nl
christa.rietberg@kvlo.nl

Christa Rietberg en **Anna-Maria van Dillen** zijn vakleerkrachten bewegingsonderwijs en maken deel uit van het team Speciaal Onderwijs van KVLO

Foto's

Anna-Maria van Dillen

Kernwoorden

speciaal onderwijs, voortgezet speciaal onderwijs, cluster 3, zwemonderwijs